

דמדנחת תנא למניינא אמאי משייר. ואנן דרגילינן לתרוצי משום דמתהפכא קושיא לאידך דאי רבנן ושייר חצי כופר. קשיא ליה לאידך מאי שייר דהא שייר ואיהו קמתרין לה בר' יוסי הגלילי ולא שייר ולא מידי. ואי קשיא לך לרבנן נמי הא שייר דמי ולדות. והא לאו קושיא היא דמועד נמי לא משלם כדאיתא בפירקין דלקמן. אלא הא שייר נמי דמי עבד ולא הוה צריך לאוקמה ביחידאה. ברם נראין דברי המתרין הראשון. ור' יוסי הגלילי דסבירא ליה תם משלם חצי כופר סבירא ליה נמי תם משלם חצי דמי עבד. ואם כן לא שייר ולא מידי.

ת"ר המית שורי את פלוני משלם על פי עצמו מאי לאו בתם. ואי ר' יוסי הגלילי היא משלם חצי כופר ואי כרבנן משלם חצי דמים. לא במועד. וגבי עבד מיהא קנס הוא ואפי' דמים נמי לא משלם על פי עצמו כדאיתא בפ' שור שנגח ד' וז' וכו' (ס).

ר' אלעזר משמיה דרבא אמר כולה ר' טרפון היא ורישא דקתני השן מועדת וכו' בחצר המיוחדת לאחד מהן לפירות ולזה ולזה לשורים. נ"א ולא לזה ולזה לשורים. דלגבי שן הויה לה שדה דניזק והיכן העדתן בחצר הניזק, זהו פי' של שור המועד ושור המזיק ברשות הניזק ואשן ורגל קאי (סא).

דף מן. אלא אמר רבינא וכו' וזהו שור המועד מתחלתו דהם השן והרגל, ושור המזיק ברשות הניזק מחלוקת ר' טרפון ורבנן. כלומר שור המזיק ברשות הניזק גם הוא מועד לדעת ר' טרפון. ואם ישאל השואל מה הועלנו בחסור המשנה ובתוספתא והלא סיפא דמתני' לר' טרפון היא דהא קא חשיב ליה בהדי מועדין מתחלתן שהרי במשנתנו לא הזכיר בה מחלוקת. עתה בין ותדע כי בתחלה, שהיינו סבורים כי החמשה מועדין ששנה בתחלתו הם אותו שמפורש בסוף כמו שפירש התמין מתחלתן והיה שור המזיק ברשות הניזק אחד מהן היה קשה לנו, רישא סתם לנו כרבנן וסיפא סתם לנו כר' טרפון. ועכשו שאמרנו כי החמשה מועדין לא בא לפרש מועדין אלא על התמין עצמן. שאם הועדו יהיו מועדין, לא סתמא כר' טרפון היא כלל. ועוד אמרנו כי שור המועד ששנינו בתוך המועדין על שן ורגל קאי וממעט הקרן, דהא אמרינן וזהו שור המועד כלומר אלו הן מועדין מתחלתן לדברי הכל. מכלל דשור המזיק ברשות הניזק דקתני במתני' בסמוך לאו דברי הכל הוא והוא הקרן. ויש מועדים אחרים כיוצא באלו, פי' כמו השן והרגל והאדם, ואלו הן הארי והזאב וכו'.

אמר מר ר' אלעזר אומר אף הנחש, אלמא נחש שוה להנך ובמתני' אמר מר ר' אלעזר אומר אף הנחש, אלמא נחש שוה להנך ובמתני'

(ס) ר"ל שע"פ קושית הגמ', מאי לאו בתם, אפשר לאמר שהברייתא היא ע"פ רבנן, כי לשיטתם שאין חצי כופר בתם אפשר לפרש את דברי הברייתא: המית שורי את פלוני, שמשלם חצי דמים, ולא כרש"י.
(סא) עיין בתוד"ה כלה.

קתני דהנך אית להו זולתי הנחש, תני ר' אלעזר אומר הנחש, כלומר הוא לבדו מועד לעולם אבל הנך אית להו תרבות.

אמר שמואל ארי ברשות הרבים דרם ואכל פטור וכו' פי' דרם שהוא אוכל אותו בחיותו, טרף שממית ואמר כך אוכל ואין זה דרך הארי והרי הוא קרן ברשות הרבים, והתניא גבי שן וכן חיה שנכנסה לחצר הניזק וכו' אלמא טרפה נמי אורחה היא. ועוד דשמואל נמי דילמא הכי הוא וטרף ברשות הרבים אמאי חייב דילמא טרף להניח היה דאורחיה הוא ואחר כך נמלך ואכל. ואי קשיא לך לוקמה בר' טרפון דאמר משונה קרן בחצר הניזק נזק שלם משלם, משום דקתני רישא כיצד השן מועדת לאכל את הראוי לה וכו' ראוי לה אין, שאין ראוי לה לא.

רבינא אמר כי אמר שמואל טרף [ברשות] הרבים חייב בארי תרבות דלאו אורחיה, אבל ארי דלאו תרבות כולהו אורחיה, אי הכי אפי' דרם נמי ברשות הרבים יהא חייב, אלא כי תניא מתני' בארי תרבות ובאיעד. וקשיא לן כיון דבהעדאה מיירי למה ליה לאוקמה בר' אלעזר לוקמה כרבנן ולעולם טרפה לאו אורחה אלא משום דאיעד משלם נזק שלם. ומתרצי' דאי רבנן אדתני טרפה ואיעד ליתני דרסה ולא איעד דהויא שן גמורה, ומשום הכי אוקמה בר' אלעזר דתרויהו כי הדדי נינהו, וחדא מינייהו נקט.

דף יז. זוכה לנחלת שני שבטים פי' לנחלה מכורכת כשני שבטים יוסף הוא השור ויששכר הוא החמור ובנחלת שניהם הויא ברכה יותר מכלן. ביוסף כתיב בן פורת יוסף בין פרת עלי עין. שהיתה א"י מעיינות וארץ תבואה, וכן פרת לשון פארות. ובברכת משה כת' כן ואין צריך לפרש, וביששכר כת' וירא מנוחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה והוא כלל לכל נעימות הארץ.

